

Szpilczyński, Stanisław

I Regionalny Zjazd Polskich Historyków Medycyny w Szczecinie

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 5/1, 148-149

1960

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Po wysłuchaniu referatów uczestnicy Sesji obejrzeni urządzoną staraniem Towarzystwa Naukowego Płockiego wystawę poświęconą pamięci Ludwika Krzywickiego; otwarcia wystawy dokonał prof. Stanisław Arnold. Następnie przy ulicy Bielskiej pod numerem 14 — gdzie urodził się i mieszkał do r. 1879 Ludwik Krzywicki — nastąpiło uroczyste odsłonięcie przez prof. Suchodolskiego tablicy pamiątkowej, której fundatorem jest Towarzystwo Naukowe Płockie i Polska Akademia Nauk. Zwiedzanie zabytków Płocka i lampka wina w ratuszu miejskim zakończyły dwudniową Sesję.

Irena Stasiewiczówna

I REGIONALNY ZJAZD POLSKICH HISTORYKÓW MEDYCyny W SZCZECINIE

Staraniem Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny odbył się w dniach 3 i 4 lipca 1959 r. w Szczecinie I Regionalny Zjazd. Urządzeniem zajął się szczeciński oddział PTHM, głównie w osobach przewodniczącego prof. Bolesława Górnickiego, rektora Pomorskiej Akademii Medycznej, oraz sekretarza PTHM płk. Bronisława Seydy; dołożyli oni szczególnych starań do sprawnego przeprowadzenia obrad i urozmaicenia uczestnikom zjazdu pobytu w Szczecinie.

Początek wczasowego okresu nie sprzyjał frekwencji (w dniu otwarcia obecnych na sali obrad 52 osoby), dlatego też odpadło wiele interesujących referatów (doc. S. Sokoła, prof. Br. Wiktora, M. Skulimowskiego, mgr H. Tomaszewskiej, J. Zmarza, dr H. Kalwaryjskiej, mgra E. Nowaka); mają one być jednak uwzględnione w projektowanym wydaniu specjalnego zeszytu kwartalnika „Archiwum Historii Medycyny”.

Pierwszego dnia zjazdu, po uroczystym powitaniu uczestników w języku łacińskim przez prof. B. Górnickiego i wyborze przewodniczących, szczególne zainteresowanie w części naukowej ściągnęła postać Janusza Abrahama Gehemy (1647—1715), twórcy nowoczesnej medycyny wojskowej i autora licznych traktatów lekarskich wydawanych również w Szczecinie. Postaci tej poświęcił obszerny i wyczerpujący referat prorektor Politechniki Szczecińskiej prof. Stanisław Schwann, opierając się na licznych źródłach rozproszonych po wielu krajach Europy. Wnikliwe ujęcie sylwetki Gehemy uzupełnił jeszcze dodatkowo prof. B. Górnicki charakterystyką traktatu o wychowaniu dzieci. W dalszych wystąpieniach dr B. Seyda przedstawił dzieje miejskiego szpitala w Szczecinie, prof. Schwann — postać Virchowa jako historyka Pomorza, dr Janina Schwann zaś zaznajomiła zebranych z podręcznikiem anatomii wydanym w Szczecinie w r. 1653 przez tamtejszego lekarza Henryka Schaeviusa, późniejszego rektora toruńskiego Gimnazjum. W przerwie dokonano otwarcia Zakładu i Muzeum Historii Medycyny Pomorskiej Akademii Medycznej.

Drugi dzień obrad został zapoczątkowany interesującym referatem płka B. Seydy opartym na źródłach archiwalnych — *Medicinalia w ustawach Pomorza zachodniego od XV do XVIII stulecia*. Z kolei doc. S. Szpilczyński

wskazał na rolę Ziemi Odzyskanych w rozwoju myśli lekarskiej w epoce Renesansu. Następne referaty wygłosili: dr Z. Filar — *Wrocław a medycyna polska w XIX i na początku XX wieku*, doc. Z. Garnuszewski — *Historia I dziecięcego szpitala wrocławskiego*, dr Z. Woźniewski — *Goebersdorf — Sokotowosko*, mgr L. Barg — *Materiały do bibliografii Polanicy*, dr M. Hanecki — *Śladami lekarzy Polaków na Warmii i Mazurach*. Ostatni referat — *Zareba, lekarz i działacz społeczny* został odczytany wobec nieobecności autorki doc. L. Krakowieckiej. Po referatach miała miejsce dość ożywiona dyskusja, która zarazem okazała się podsumowaniem wyników obrad.

Z przebiegu obrad dało się wysnuć wnioski, iż zachodzi uzasadniona potrzeba urządzania częściej tego rodzaju spotkań, a to celem pogłębienia wiedzy o dziejach medycyny na terenie Ziemi Odzyskanych. Poszukiwania źródłowe w ramach przygotowań przedjazdowych ujawniły szereg nieznanych szczegółów odnoszących się do dziejów medycyny szczecińskiego terenu. W tematyce zjazdowej miano uwzględnić całość Ziemi Odzyskanych; to ambitne przedsięwzięcie nie zostało jednak w pełni zrealizowane. Między innymi nie padło ani jedno słowo o dziejach medycyny na ziemi lubuskiej. Zjazd w Szczecinie, skoro zyskał hasło I regionalnego, może słuszniej było ograniczyć do ziemi szczecińskiej, drugi i następne dopiero objęłyby ziemie gdańską, Warmię, Mazury, Dolny Śląsk itd.

Rzadkość spotkań polskich historyków medycyny odbiła się na nierówności w przygotowaniu referatów, były i bardzo dobre i słabsze, źródłowe i kompilacyjne.

Regionalne zjazdy pod kątem omawiania dziejów medycyny zwartego obszaru ziemi powinny — wydaje się — uwzględniać nie tylko tematykę fachową, ale również wprowadzenie do niej — omówienie położenia geograficznego, stosunków etnograficznych, gospodarczych, społecznych, urządzeń technicznych, architektury itd., słowem tego wszystkiego, co składa się na obraz kultury w przeszłości. Na takim tle o wiele obiektywniej występują osiągnięcia albo niedociągnięcia w zakresie medycyny w przeszłości. Wiadomo np., iż Pomorze w przeszłości miało gorsze warunki rozwoju kulturalnego aniżeli Dolny Śląsk, stąd też i różnice w dziedzinie osiągnięć na polu medycyny. Taki wzgląd nie może być pominięty w perspektywicznym ujęciu stanu medycyny w przeszłości. Na Ziemiach Odzyskanych, złożonych z obszarów bardzo różnych pod względem geograficznym i kulturalnym. Wprowadzenia do fachowej tematyki z obopólną korzyścią mogliby dokonać specjaliści dyscyplin pokrewnych historii medycyny.

Stanisław Szpilczyński

WIZYTA W POLSCE PROF. ROBERTA S. WOODBURY

W dniach 17—22 czerwca 1959 r. bawił z wizytą w Polsce historyk techniki ze Stanów Zjednoczonych, profesor Robert S. Woodbury z Massachusetts Institute of Technology w Cambridge koło Bostonu. Odwiedził on Polskę w ramach kilkumiesięcznej podróży po Europie, podjętej celem nawiązania kontaktów naukowych i współpracy z uczonymi różnych krajów.